

BÀI HỌC TỪ CHÍ KHÍ CÁCH MẠNG CỦA ĐỒNG CHÍ TRẦN PHÚ TRONG PHÁT HUY Ý CHÍ TỰ LỰC, TỰ CƯỜNG CỦA CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN

VŨ THỊ THANH XUÂN(*)
TRẦN THỊ KIM NINH(**)

Ngày nhận bài: 14/4/2024

Ngày thẩm định: 19/4/2024

Ngày duyệt đăng: 20/5/2024

Tóm tắt: Đồng chí Trần Phú - Tổng Bí thư đầu tiên của Đảng Cộng sản Việt Nam, đã cống hiến cả cuộc đời cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Sự nghiệp cách mạng tuy ngắn ngủi, nhưng đồng chí Trần Phú đã trở thành một tấm gương sáng về chí khí cách mạng và tinh thần trung kiên, bất khuất của người cộng sản.

Từ khóa: chí khí cách mạng; Trần Phú; ý chí tự lực, tự cường

1. Tấm gương chí khí cách mạng của đồng chí Trần Phú

Đồng chí Trần Phú sinh ngày 01/5/1904 tại phủ Tuy An, tỉnh Phú Yên (nay thuộc xã huyện Tuy An, tỉnh Phú Yên), nguyên quán của ông ở làng Đông Thái, xã An Đông, tổng Việt Yên (nay thuộc xã Tùng Ảnh, huyện Đức Thọ, tỉnh Hà Tĩnh) - một vùng đất giàu truyền thống văn hóa cách mạng. Thân sinh của đồng chí là cụ Trần Văn Phở, một nhà nho, đỗ Giải Nguyên, được bổ nhiệm làm tri huyện Đức Phở (Quảng Ngãi). Cụ Trần Văn Phở là người có phẩm chất khảng khái, thanh liêm, một lòng yêu nước thương dân, đã tuần tiết để phản đối lệnh bắt nhân dân phục dịch của bọn thực dân Pháp (năm 1908). Vì quá đau buồn, 02 năm sau (năm 1910), thân mẫu của đồng chí Trần Phú cũng qua đời. Năm 06 tuổi, đồng chí Trần Phú đã mồ côi cả cha lẫn mẹ, phải sống

những năm tháng gian khổ, chật vật, nương nhờ vào người chị ở Quảng Trị. Có lẽ, do mồ côi cha mẹ từ nhỏ, nên đồng chí Trần Phú sớm có ý thức tự lập, vượt khó để vươn lên với ý chí, nghị lực kiên cường. Ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường, đồng chí Trần Phú đã dồn hết tâm trí cho học tập, tham gia Nhóm “Thanh niên tu tiến hội”. Đây là nơi để họ nuôi dưỡng tinh thần yêu nước, là nơi họ rí tai nhau về lòng yêu nước, về những hình mẫu mà họ ngưỡng mộ, như Nguyễn Tất Thành - Nguyễn Ái Quốc - người thời điểm đó đang làm chấn động trời Tây bởi *Yêu sách của nhân dân An Nam*,... Năm 1922, sau khi đỗ đầu kỳ thi Thành Chung, đồng chí Trần Phú được bổ nhiệm làm giáo học, dạy lớp nhất tại trường Cao Xuân Dục ở Vinh. Mặc dù đỗ đầu kỳ thi Thành Chung, nhưng đồng chí Trần Phú không chọn con đường quan lộ, mà chọn nghề dạy học và không lâu sau đó, đích đến cuối cùng là con đường cách mạng. Năm 1925, người cách mạng trẻ Trần Phú tham gia sáng lập và hoạt động tích cực trong tổ chức Hội Phục Việt

(*) PGS, TS, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

(**) TS, Học viện Chính trị khu vực II, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

(sau đổi tên thành Hội Hưng Nam, Việt Nam Cách mạng Đảng, rồi Tân Việt Cách mạng Đảng). Ngay ở tuổi thanh thiếu niên, đồng chí Trần Phú đã phát huy truyền thống gia đình, sớm hình thành chí hướng cứu nước, chọn nghề dạy học để đến với thế hệ thanh niên tiên tiến, đã truyền cho họ tinh thần yêu nước và ý chí đấu tranh cho độc lập, tự do của đất nước, của nhân dân.

Bước ngoặt trong cuộc đời cách mạng của đồng chí Trần Phú là khi được cử sang Quảng Châu bắt liên lạc với Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. Năm 1926, đồng chí Trần Phú gặp đồng chí Nguyễn Ái Quốc ở Quảng Châu và đề nghị thống nhất Tân Việt vào Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên và xin gia nhập tổ chức này; dự lớp huấn luyện chính trị do đồng chí Nguyễn Ái Quốc tổ chức. Tốt nghiệp Trường Đại học Phương Đông (Liên Xô) năm 1930, đồng chí Trần Phú về nước, ở tuổi 26, được Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương tháng 10/1930 bầu làm Tổng Bí thư đầu tiên của Đảng. Tuy nhiên, một tổn thất lớn đối với Đảng và cách mạng Việt Nam đang trong thời kỳ phục hồi, củng cố và phát triển là chỉ gần một năm sau, sáng ngày 18/4/1931, tại cơ quan ẩn lốt của Đảng, số nhà 66 đường Sampanho (nay là đường Lý Chính Thắng, quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh), Tổng Bí thư Trần Phú đã bị địch bắt.

Bắt được Tổng Bí thư Trần Phú, bọn mật thám và cảnh sát đưa đồng chí về giam và hỏi cung tại biệt Pôlô rồi đến biệt Catina, nhiều tên mật thám, đao phủ nhà nghề của thực dân Pháp đã thay nhau dùng mọi thủ đoạn tra tấn, dụ dỗ mua chuộc, nhưng đều bất lực trước tinh thần kiên trung, bất khuất của đồng chí Trần Phú. Biết việc hỏi cung không có kết quả, thực dân Pháp đưa Trần Phú về giam ở Khám lớn Sài Gòn chờ ngày đưa ra tòa án xét xử... Chế độ tàn bạo của nhà tù đã làm sức khỏe của Tổng Bí thư Trần Phú suy kiệt, bệnh tràng nhạc và

bệnh lao phổi tái phát nặng hơn. Để mong có thể khai thác những bí mật của cách mạng, bọn cai ngục đã đưa Trần Phú tới Nhà thương Chợ Quán để chữa trị. Biết Tổng Bí thư Trần Phú không thể qua khỏi, các đồng chí ta đấu tranh đề nghị được đưa anh về Khám lớn để chăm sóc. Sáng ngày 06/9/1931, khi các đồng chí cơ sở của ta tới phòng giam tại Nhà thương Chợ Quán, thì bệnh tình của đồng chí Trần Phú đã rất nguy kịch. Mặc dù vậy, đồng chí vẫn gắng gượng đem hết chút sinh lực còn lại nhắn nhủ với các bạn chiến đấu rằng: “Trước sau tôi chỉ mong anh chị em hãy giữ vững khí chí chiến đấu!” rồi lả đi và trút hơi thở cuối cùng trên tay các đồng chí, các bạn chiến đấu của mình khi mới 27 tuổi đời... Gần 05 tháng bị bắt và bị giam cầm với muôn vàn thủ đoạn tra tấn, dụ dỗ thâm độc của kẻ thù, chiến thắng vẫn thuộc về người Tổng Bí thư Trần Phú trẻ tuổi anh hùng của Đảng ta⁽¹⁾.

“*Hãy giữ vững chí khí chiến đấu*” - câu nói nổi tiếng ấy của Tổng Bí thư Trần Phú đã trở thành vũ khí, phương châm, lý tưởng sống, ý chí quyết tâm phấn đấu cống hiến của các thế hệ cán bộ, đảng viên và tuổi trẻ Việt Nam.

Những phẩm chất tốt đẹp, cùng tình yêu thương đồng chí, đồng bào, chí khí kiên cường, bất khuất trước kẻ thù và lời nhắn nhủ cuối cùng của đồng chí Trần Phú (*Hãy giữ vững chí khí chiến đấu*) luôn sống mãi với thời gian, sống mãi trong lòng mỗi người Việt Nam, trường tồn cùng sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Cố Tổng Bí thư Trần Phú là một lãnh tụ vĩ đại của Đảng, ngôi sao sáng trong lịch sử dân tộc, người cộng sản kiên cường, mẫu mực, một tấm gương đạo đức cách mạng trong sáng, với lối sống giản dị, lòng trung thành vô hạn với lý tưởng, niềm tin vào tương lai tất thắng của cách mạng, một người con ưu tú của dân tộc đã hiến dâng trọn đời mình cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và của dân tộc Việt Nam.

2. Phát huy ý chí tự lực, tự cường của cán bộ, đảng viên hiện nay theo tấm gương khí phách cách mạng của đồng chí Trần Phú

Lời căn dặn tâm huyết và trách nhiệm của đồng chí Trần Phú vẫn vẹn nguyên giá trị trong điều kiện mới. Hiện nay, hằng ngày, sự cám dỗ của đồng tiền và danh vọng đang làm suy thoái đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên, gây bao tiêu cực trong xã hội. Lời nhắn nhủ “Hãy giữ vững chí khí chiến đấu” của Trần Phú vẫn là lời kêu gọi khẩn thiết với những chiến sĩ cộng sản. Chiến đấu ở đây là chiến đấu cho lý tưởng cách mạng của dân tộc. Chí khí chiến đấu của người chiến sĩ cách mạng phải có cơ sở từ niềm tin lý tưởng cách mạng. Vì vậy, phải giữ vững niềm tin ở cuộc chiến đấu mới có chí khí chiến đấu. Giữ vững niềm tin trong bất cứ hoàn cảnh nào là điều kiện tiên quyết.

Hiện nay, sự nghiệp cách mạng của Đảng và nhân dân đứng trước những thử thách mới, kẻ thù ẩn hiện với muôn hình vạn trạng, nhằm mục đích làm lay chuyển ý chí chiến đấu, trước hết là làm lay chuyển niềm tin của người cách mạng. Đó là cuộc chiến đấu chống các thế lực thù địch muốn làm “chệch hướng” con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của nhân dân; cuộc chiến đấu chống lại đói nghèo, lạc hậu; cuộc chiến đấu để giữ vững độc lập, tự chủ, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc trong quá trình hội nhập quốc tế hiện nay; đặc biệt là cuộc chiến đấu chống tham nhũng, quan liêu mà Hồ Chí Minh gọi là “giặc nội xâm”. Bởi, cuộc chiến đấu để chiến thắng chính mình bao giờ cũng là cuộc chiến đấu khó khăn nhất, đòi hỏi chí khí chiến đấu dũng cảm của mỗi cán bộ, đảng viên với niềm tin khoa học vào chân lý cách mạng, định hướng phát triển của đất nước. Đó là phải vững vàng khí phách để thắng những viên đạn bọc đường, thắng những cám dỗ vật chất đời thường lúc này là góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững

manh, làm cho mối quan hệ gắn bó giữa Đảng với dân ngày càng khăng khít. Vì vậy, đòi hỏi cán bộ, đảng viên phải nhận thức sâu sắc rằng, sự thắng lợi của cách mạng được quyết định bởi ý chí tự lực, tự cường, sự nêu gương về nhân cách, về trí tuệ của chính tổ chức đảng, của mỗi cán bộ, đảng viên.

Ý chí tự lực, tự cường là phẩm chất cao đẹp của mỗi con người, mỗi dân tộc, chứa đựng trong đó lòng tự trọng, khát vọng và quyết tâm vươn lên, khẳng định bản thân; đồng thời, là phương châm hành động của cách mạng Việt Nam.

Phát huy ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển đất nước là một nhiệm vụ cần thiết và tất yếu trong giai đoạn mới của đất nước. Đặc biệt, cán bộ và đảng viên có vai trò quan trọng trong việc thực hiện và lan tỏa ý chí này. Dưới đây là **một số cách thức mà cán bộ và đảng viên thể hiện** ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển:

Tự học, tự nâng cao năng lực: Tự lực, tự cường bắt đầu từ việc cán bộ, đảng viên tự học nâng cao kiến thức, kỹ năng và phẩm chất đạo đức. Bởi, thực tiễn không có giới hạn tận cùng, đổi mới sáng tạo lý luận cũng không có giới hạn tận cùng. Vì vậy, cán bộ, đảng viên phải có trách nhiệm tự rèn luyện để trở thành người lãnh đạo xuất sắc, có khả năng định hướng và thúc đẩy sự phát triển của đất nước. Thông qua quá trình tự học, tự nâng cao năng lực, mỗi cán bộ, đảng viên củng cố lý tưởng, niềm tin khoa học. Mỗi cán bộ, đảng viên và tổ chức đảng, thay vì thụ động chờ đợi hướng dẫn, chỉ đạo, phải chủ động, tự giác định hướng rèn luyện trong công tác và đời sống hằng ngày, trong ứng xử với chính mình, với công việc và với tập thể cơ quan, đơn vị. Với người lãnh đạo, quản lý, cần thể hiện năng lực, ban hành quyết định đúng đắn. Trong giai đoạn cách mạng hiện nay, với sự biến động không ngừng của thực tiễn, cùng với tình hình quốc tế gay gắt, phức tạp, mỗi cán bộ, đảng viên phải ý thức sâu sắc rằng, quá trình

tự học, tự nâng cao năng lực của bản thân để tích lũy tri thức, tạo sức mạnh nội sinh cho chính bản thân.

Tận tâm với công việc: Cán bộ và đảng viên cần đặt lợi ích của đất nước và nhân dân lên hàng đầu, phải làm việc với tinh thần trách nhiệm, tận tâm và không ngừng cống hiến. Trách nhiệm không đơn giản là điều phải làm, phải gánh vác hoặc là phải nhận lấy về mình, mà cao hơn là một giá trị văn hóa, được gọi là văn hóa trách nhiệm, văn hóa bổn phận. Khi được giao bất cứ một công việc gì, dù to hay nhỏ, khó hay dễ, cán bộ, đảng viên phải đem hết tinh thần trách nhiệm thực hiện một cách tự giác. Cần tích cực nghiên cứu, tìm ra những phương thức khả thi trong xử lý công việc được giao. Giá trị của người cán bộ là ở hiệu quả công việc trong mối quan hệ với nhân dân, đồng nghiệp, cấp dưới. Trong bối cảnh hiện nay của Việt Nam và thế giới, mỗi cán bộ, đảng viên cần phải chú ý đến việc rèn luyện, tu dưỡng, nâng cao sức mạnh của đạo đức, trí tuệ. Phải thuyết phục, chinh phục quần chúng nhân dân bằng chính trí tuệ và tấm gương đạo đức của mình, chứ không phải bằng mệnh lệnh hành chính. Văn kiện Đại hội lần thứ XIII của Đảng xác định rõ: “Mọi hoạt động của hệ thống chính trị, của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức phải phục vụ lợi ích của nhân dân”⁽²⁾.

Là tấm gương mẫu mực: Cán bộ và đảng viên phải nêu gương về tinh thần lao động, trách nhiệm và tình yêu quê hương, phải sống và làm việc với tinh thần tự lực, tự cường và khát vọng phát triển. Cán bộ, đảng viên phải phát huy vai trò nêu gương, thể hiện tinh thần trách nhiệm cao trong thực thi nhiệm vụ; phát huy tính năng động, sáng tạo, tinh thần dám nghĩ, dám làm, dám đương đầu với khó khăn, thử thách, dám gánh vác trách nhiệm, toàn tâm, toàn trí, dốc lòng, dốc sức, quyết tâm hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Đặc biệt, đối với người đứng đầu, cần phải quyết liệt hơn, linh hoạt

hơn và hiệu quả hơn. Đảng lãnh đạo bằng tấm gương của đội ngũ cán bộ, đảng viên là sự lãnh đạo bền vững nhất, thuyết phục nhất trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, đặc biệt là những tấm gương hy sinh của đảng viên trong cách mạng giải phóng dân tộc. Ngày nay, khi trở thành Đảng cầm quyền, tấm gương liêm khiết, tận tụy phục vụ nhân dân của các tổ chức đảng, của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị vẫn là yếu tố có sức thuyết phục cao nhất, tạo nên uy tín của Đảng. Vì vậy, phải phát huy vai trò, trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên.

Cùng với phát huy ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển đất nước, đội ngũ cán bộ, đảng viên cần khắc phục một số biểu hiện tự mãn, lơ là; thiếu kiên nhẫn và kiên trì; thiếu tinh thần đổi mới và sáng tạo; thiếu trách nhiệm và tinh thần đoàn kết; thiếu tư duy chiến lược và quản lý. Khắc phục những biểu hiện này để bảo đảm ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển đất nước được thể hiện một cách hiệu quả và bền vững.

Trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa hiện nay, phát huy ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển đất nước là trách nhiệm của toàn dân, nhưng trước hết, là nhiệm vụ quan trọng, là trách nhiệm của cán bộ, đảng viên. Vì vậy, mỗi cán bộ, đảng viên cần thực hiện **một số giải pháp phát huy ý chí tự lực, tự cường:**

Thứ nhất, không ngừng tự học và nâng cao trình độ chuyên môn. Bồi, kiến thức và kỹ năng là cơ sở để phát triển đất nước. Quá trình tự học sẽ củng cố tri thức, tăng cường niềm tin và khí phách, bản lĩnh để cán bộ, đảng viên vượt qua khó khăn, áp lực, nỗ lực cố gắng nhiều hơn trong thực hiện nhiệm vụ, tạo ra hiệu quả cao trong công việc chuyên môn. Tự mình phải chủ động, tích cực, sáng tạo trong thực hiện nhiệm vụ, làm việc có chương trình, kế hoạch, khoa học, ngăn nắp, nề nếp, bảo đảm có kết quả cao nhất.

Thứ hai, cán bộ, đảng viên cần hiểu rõ và đề cao tinh thần trách nhiệm và cống hiến. Đây chính là động lực cho sự phát triển. Cùng với đó là luôn tự rèn luyện ý chí, giữ vững bản lĩnh chính trị, tự trọng và tin tưởng vào bản thân, tránh rơi vào tình trạng tự mãn, tự kiêu, tự tin, tự trọng, trong sáng, cao thượng; từ đó không gây thiệt hại hoặc làm phương hại đến quyền, lợi ích chính đáng của tổ chức, cơ quan, đơn vị.

Thứ ba, đối với chính mình, ghi sâu những lời dạy của Hồ Chí Minh, đó là người cộng sản “tự mình” phải biết tự ứng xử với chính bản thân trong mọi việc. Khi mắc phải thiếu sót, khuyết điểm, phải tự giác nhận trách nhiệm cá nhân, xác định rõ nguyên nhân do đâu mà mắc phải, để có biện pháp sửa chữa, khắc phục, phấn đấu vươn lên; không tranh công, đổ lỗi.

Ý chí tự lực, tự cường, tự tôn của mỗi cán bộ, đảng viên đã tạo ra sức mạnh nội sinh của Đảng, của dân tộc để đạt được những thắng lợi mang tính bước ngoặt. Ý chí tự lực, tự cường của đội ngũ cán bộ, đảng viên và của toàn dân đã khắc phục hậu quả chiến tranh, tiến hành công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế, xây dựng đất nước ngày càng đàng hoàng hơn, to đẹp hơn. Sau gần 40 năm đổi mới đất nước, với tất cả sự khiêm tốn của người cách mạng, chúng ta vẫn có thể nói rằng: “Đảng ta thật là vĩ đại! Nhân dân ta thật là anh hùng! Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”⁽³⁾.

Cán bộ và đảng viên phải tiên phong trong việc phát huy ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển đất nước. Chính họ sẽ là động lực cho sự phát triển bền vững của đất nước, mang lại hạnh phúc cho nhân dân. Để đạt được mục tiêu trên, đội ngũ cán bộ, đảng viên phải không ngừng tôi luyện bản thân về ý chí tự lực, tự cường sự tận tụy, lòng trung thành, sự đổi mới, sáng tạo, khát vọng vươn lên. Phải luôn hết lòng vì Đảng, vì dân, phải thể hiện bản lĩnh dám nghĩ, dám

làm, dám chịu trách nhiệm với tinh thần quyết liệt trong hành động, sẵn sàng cống hiến để đạt hiệu quả cao trong công việc, để củng cố niềm tin vững chắc của dân với Đảng, với chế độ.

Nhân kỷ niệm 120 năm ngày sinh đồng chí Trần Phú - Tổng Bí thư đầu tiên của Đảng Cộng sản Việt Nam, chúng ta luôn tưởng nhớ đến đồng chí, tấm gương người cộng sản mẫu mực, kiên cường, bất khuất, đã dâng trọn đời mình cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và nhân dân; tấm gương về khí tiết và bản lĩnh đạo đức cách mạng trong sáng, thủy chung, trung thành vô hạn với sự nghiệp cách mạng của Đảng, của giai cấp và của dân tộc, lạc quan tin tưởng vào tương lai và sự tất thắng của cách mạng... Những phẩm chất tốt đẹp đó, cùng tình yêu thương đồng chí, đồng bào, chí khí kiên cường, bất khuất trước kẻ thù và lời nhắn nhủ cuối cùng của đồng chí Trần Phú, rằng “Hãy giữ vững chí khí chiến đấu” sẽ luôn sống mãi với thời gian, sống mãi trong mỗi cán bộ, đảng viên, mỗi người dân Việt Nam, trường tồn cùng đất nước □

⁽¹⁾ *Trần Phú tiểu sử*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2007, tr.105-106

⁽²⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.165

⁽³⁾ Bài viết của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhân kỷ niệm 94 năm Ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam, <https://vov.vn/chinh-tri/bai-viet-cua-tong-bi-thu-nguyen-phu-trong-nhan-ky-niem-94-nam-ngay-thanh-lap-dang-cong-san-viet-nam-post1074835.vov>